
RAPORT

POTRZEBY SENIORÓW W METROPOLII POZNAŃ

**Broszura przygotowana przez zespół autorów
ze **Stowarzyszenia Metropolia Poznań**
w ramach projektu realizowanego przez:**

Stowarzyszenie Centrum Rozwoju (LIDER)
Edukacji Obywatelskiej CREO
ul. Kochanowskiego 8A/2
60-845 Poznań
www.centrumcreo.pl

Stowarzyszenie Metropolia Poznań
ul. Kościelna 37
60-537 Poznań
www.metropoliapoznan.pl
www.konsultacje.metropoliapoznan.pl/eko

Norsensus Mediaforum (NORWEGIA)
Rådhusgata 20
0151 Oslo
www.norsensus.no

Društvo Ekologi Brez Meja (SŁOWENIA)
Trubarjeva 50
1000 Ljubljana
www.ebm.si

1. Wstęp

Ankieta została przygotowana w związku z realizacją projektu pt. "Działamy dla klimatu!" finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

Anonimowa ankieta była dostępna online na metropolitalnym portalu konsultacji społecznych www.konsultacje.metropoliapoznan.pl w dniach od 29 lipca do 31 grudnia 2022 r. Poruszała ona głównie tematykę potrzeb osób starszych powiązanych z życiem na obszarze gmin Metropolii Poznań, dotyczących życia społecznego, bezpieczeństwa, zdrowia, życia codziennego i podejmowanych przez nich aktywności. Respondenci zostali poinformowani, że wyniki ankiety posłużą do opracowania niniejszego Raportu oraz pomogą w realizacji w przyszłości projektów lepiej dopasowanych do potrzeb seniorów.

2. Wyniki ankiety dotyczącej potrzeb i oczekiwań seniorów w Metropolii Poznań - podsumowanie

W związku z realizacją projektu pt. "Działamy dla klimatu!" finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny, zdecydowano o przygotowaniu i przeprowadzeniu badania ankietowego w grupie seniorów nt. potrzeb i oczekiwań osób starszych na obszarze gmin Metropolii Poznań. Ankieta była anonimowa. Uczestnicy zajęć mieli możliwość wypełnienia ankiety drogą elektroniczną, dostępnej na metropolitalnym portalu konsultacji społecznych www.konsultacje.metropoliapoznan.pl.

Ankieta była uruchomiona od 29 lipca do 31 grudnia 2022 r. Respondenci zostali poinformowani, że wyniki ankiety posłużą do opracowania niniejszego Raportu.

Analizując wyniki ankiety można wskazać podstawowe cechy i potrzeby statystycznego uczestnika projektu - dzięki temu stworzono **profil seniora** ukazujący najczęściej występujące w badanej zbiorowości cechy i preferencje:

ANKIETA POTRZEB SENIORÓW W METROPOLII POZNAŃ - EDYCJA 2022

od 29.07.2022 do 31.12.2022 ZAKOŃCZONE

ORGANY POMOCNICZE SAMORZĄDÓW (RADY) USŁUGI SPOŁECZNE / ZDROWIE

Prosimy o wypełnienie anonimowej ankiety dotyczącej potrzeb seniorów na obszarze gmin Metropolii Poznań. Wyniki ankiety zostaną wykorzystane przez członków RAD SENIORÓW z terenu aglomeracji poznańskiej i w przyszłości pomogą w realizacji przedsięwzięć dopasowanych do potrzeb seniorów. Ankieta została przygotowana w związku z realizacją projektu pt. "Działamy dla klimatu!" finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

[SZCZEGÓŁY KONSULTACJI](#)

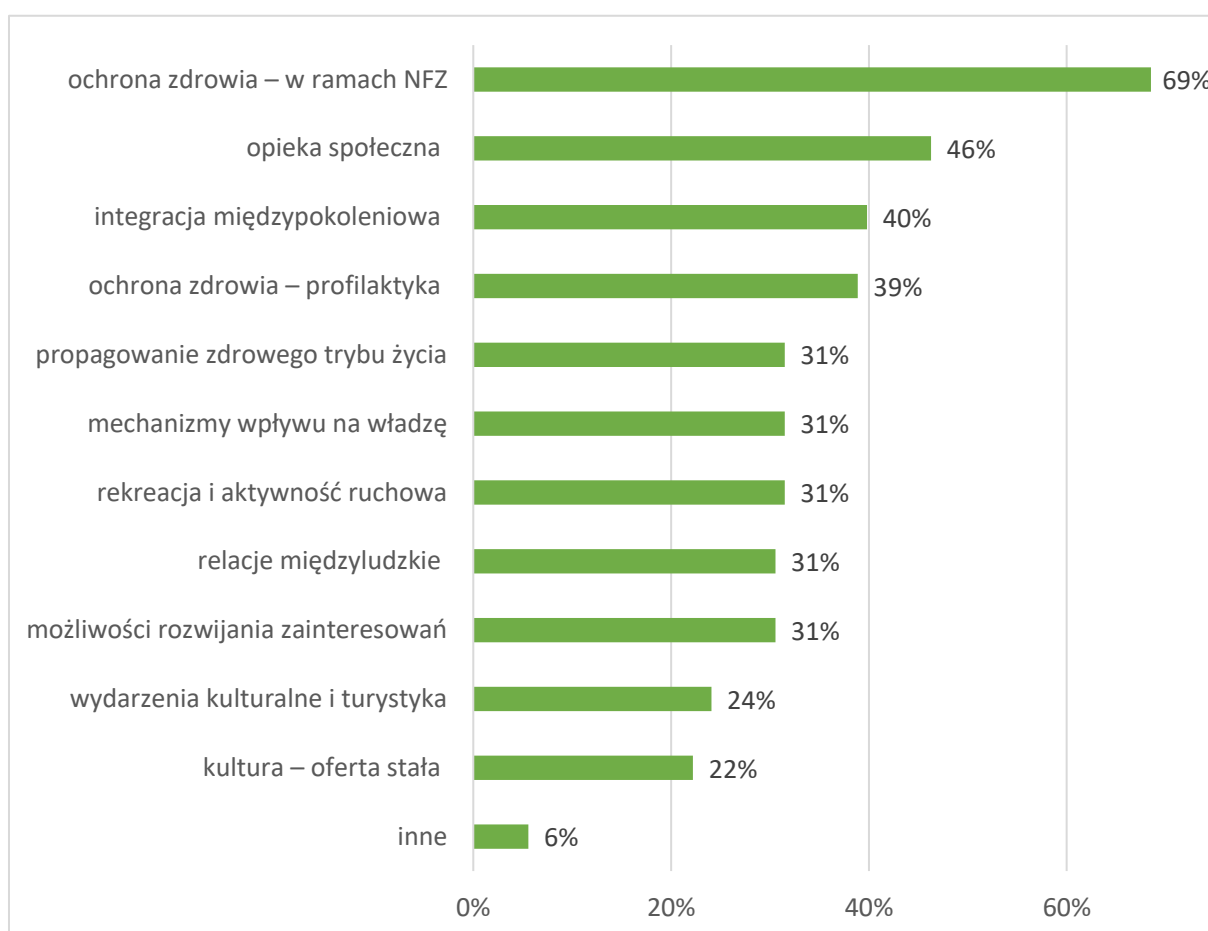

3. Wyniki ankiety dotyczącej potrzeb i oczekiwań seniorów w Metropolii Poznań – wyniki szczegółowe

W wyniku badania ankietowego uzyskano poniższe wyniki szczegółowe.

Pytanie nr 1:

Proszę zaznaczyć sfery życia społecznego, w ramach których w swoim lokalnym środowisku dostrzega Pani/Pan największe deficyty w stosunku do potrzeb seniorów:

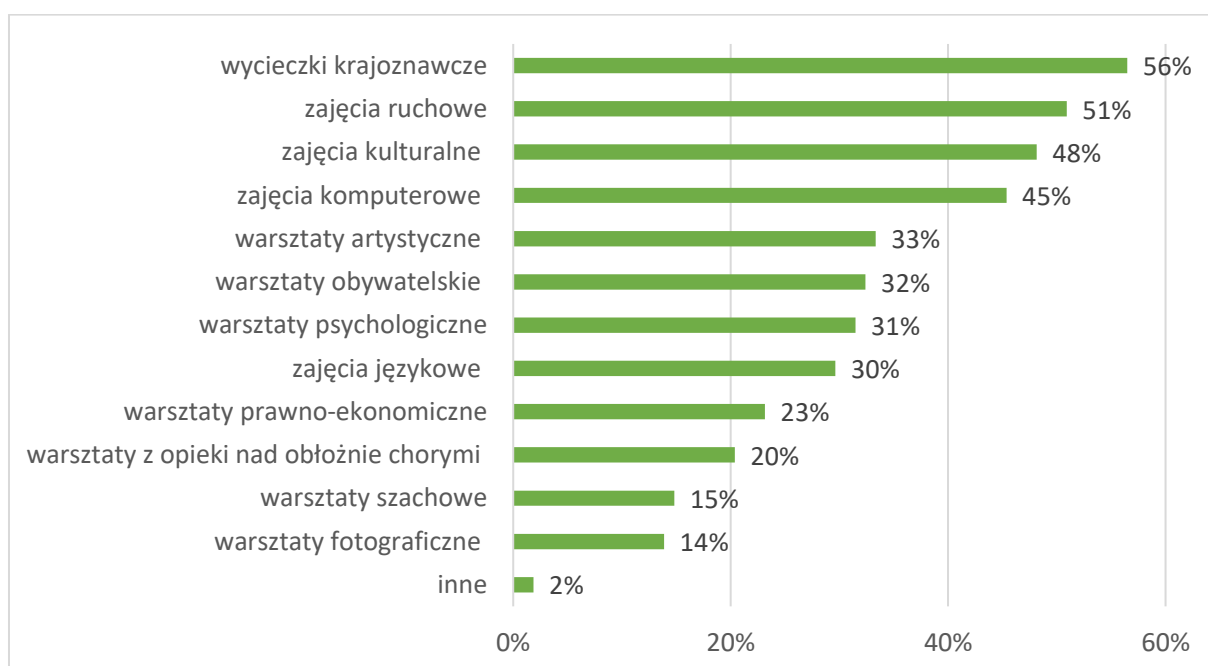
Wyniki wyraźnie wskazują, że najwięcej deficytów seniorzy identyfikują w zakresie ochrony zdrowia, szczególnie w ramach świadczeń NFZ (69%) tj. dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, jakość opieki, a także w zakresie profilaktyki i edukacji zdrowotnej (39%) obejmującej takie działania jak programy badań przesiewowych lub szczepień.

Prawie połowa badanych (46%) dostrzega potrzeby w zakresie opieki społecznej obejmującej wsparcie dla seniorów i osób chorych oraz usługi asystenckie z nimi powiązane. Zauważalne są również deficyty w zakresie integracji międzypokoleniowej (40%), czyli inicjatyw umożliwiających wymianę doświadczeń między seniorami i młodszymi grupami wiekowymi (w tym młodzieżą).

Na takim samym poziomie (31%), w rankingu deficytów znajduje się sfera związana propagowaniem zdrowego stylu życia, kwestia dotycząca mechanizmów wpływu na władzę samorządową i uczestnictwa seniorów w życiu publicznym i społecznym, w tym udział seniorów w wyborach i pełnieniu funkcji w organach samorządowych, a także potrzeby związane z rekreacją i aktywnością ruchową, relacjami międzyludzkimi i możliwościami rozwijania zainteresowań. Zaledwie niecała ćwierć badanych zauważa deficyty w zakresie wydarzeń kulturalnych i turystyki (24%), oraz stałej oferty kulturalnej (22%). Jako inne propozycje seniorzy zwracali uwagę głównie na brak wygodnej i sprawnej komunikacji miejskiej oraz z łatwą dostępnością do przestrzeni publicznych, która ograniczana jest przez przeszkody architektoniczne takie jak np. schody i niewielka ilość przystanków wiedeńskich.

Pytanie nr 2:

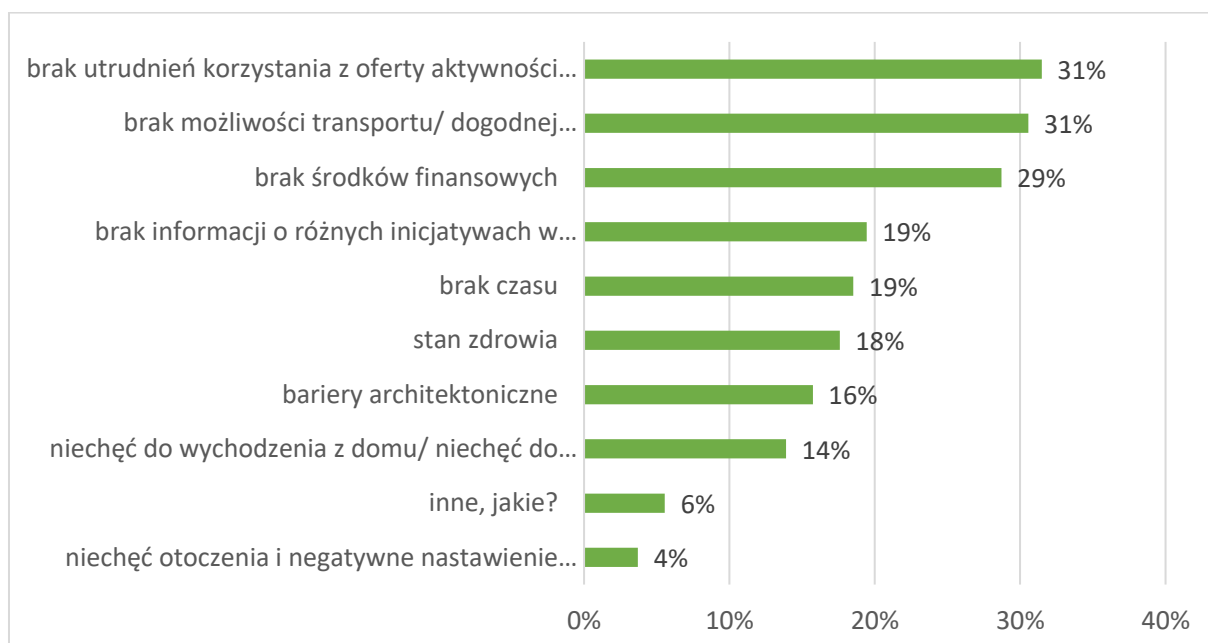
Proszę zaznaczyć aktywności, w których chciałaby/chciałby Pani/Pan w przyszłości uczestniczyć:

Respondenci wskazali najwyższą chęć uczestnictwa w wycieczkach krajoznawczych (56%) oraz zajęciach ruchowych typu basen, nordic walking, taniec czy aerobik (51%). Następne miejsca wśród wskazań preferowanych aktywności zajęły zajęcia kulturalne (48%) i komputerowe (37%), oraz warsztaty artystyczne (33%), obywatelskie (32%) i psychologiczne (31%).

Pytanie nr 3:

Co utrudnia Pani/Panu korzystanie z różnych form aktywności dla seniorów?

Mimo, iż najwięcej badanych nie odczuwa utrudnień związanych z korzystaniem z różnych form aktywności dla seniorów (31%), to również taka sama ilość wskazała na utrudnienia z brakiem możliwości transportu i dogodnych połączeń komunikacją miejską.

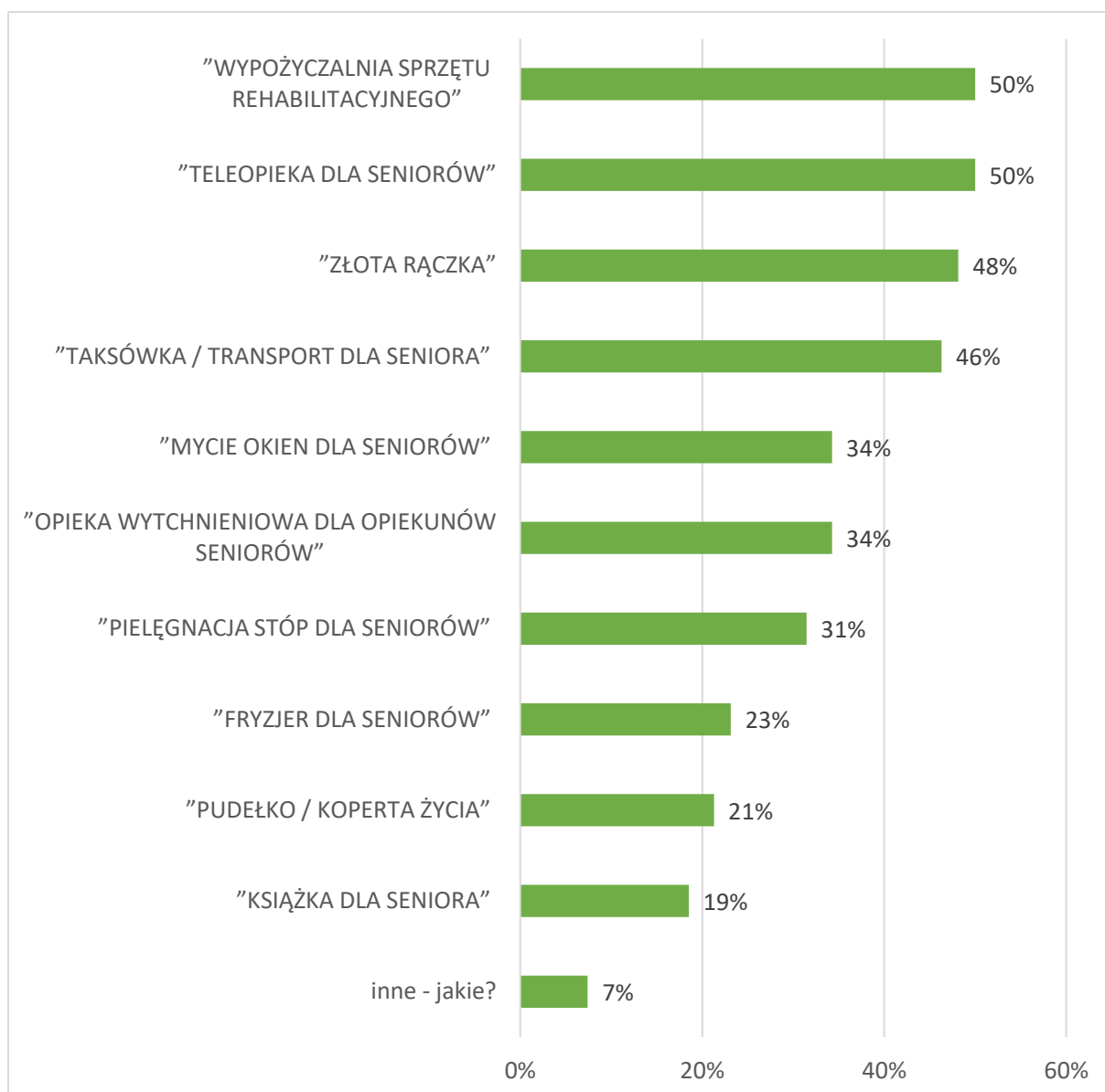
Zaraz po nich, największym utrudnieniem dla seniorów jest brak środków finansowych (29%). Następnymi utrudnieniami, których doświadczają to brak informacji o różnych inicjatywach podejmowanych w gminie/mieście (19%), brak czasu (19%), stan zdrowia (18%), i bariery architektoniczne (16%).

Pytanie nr 4:

Proszę wskazać **BEZPŁATNE** usługi dla seniorów, którymi jest Pan/Pani **NAJBARDZIEJ** zainteresowana w przyszłości

Na potrzebę pytania przytoczono różne usługi, które mogłyby wydawać się atrakcyjne dla seniorów i były to:

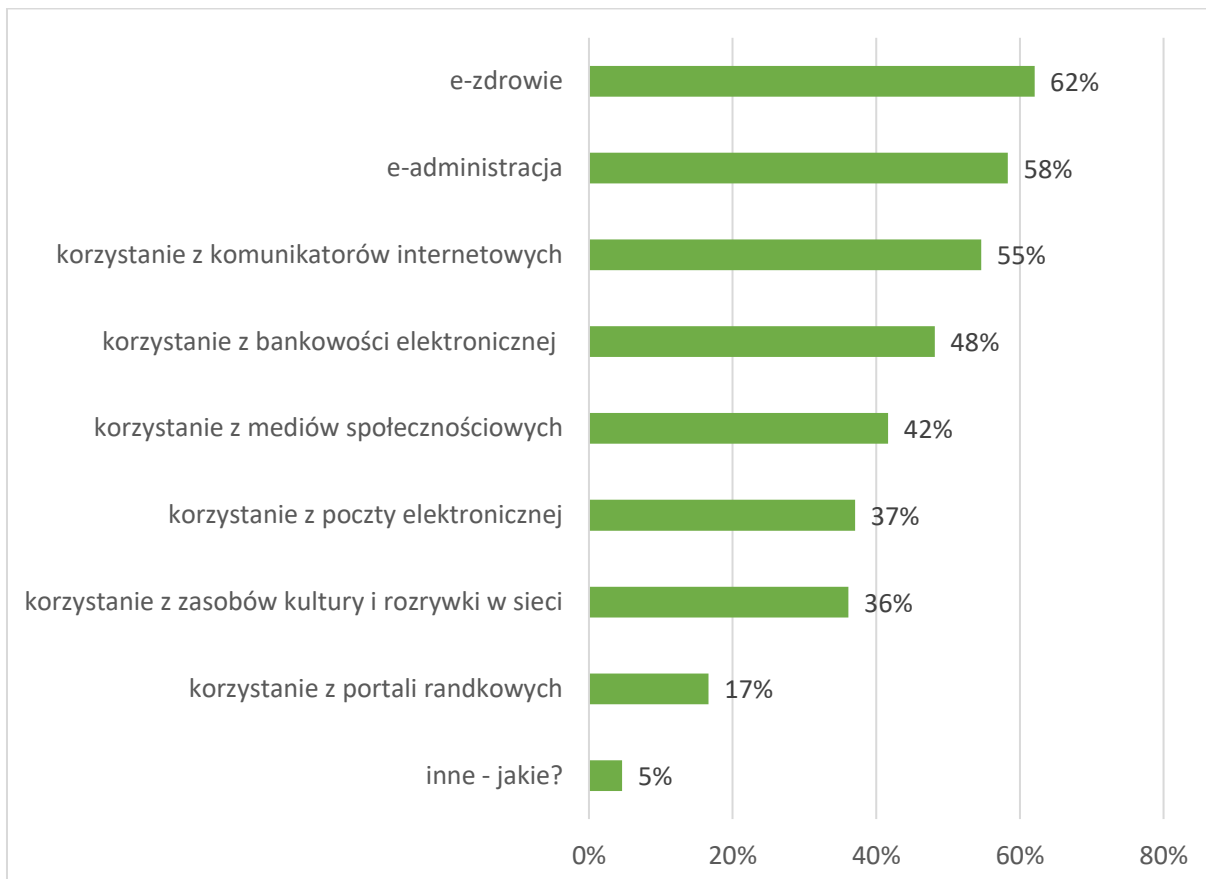
Usługa	Przykład
Książka dla seniora	Osoby mające trudności w poruszaniu się mogą zamówić bezpłatne wypożyczenie z biblioteki książki / filmu / audiobooka itp.
Pudełko / koperta życia	Pudełko lub koperta z kartą informacyjną, którą należy wypełnić i zostawić na widocznym miejscu w domu lub w lodówce, z informacjami niezbędnymi w razie konieczności przeprowadzenia akcji ratunkowej.
Fryzjer dla seniorów	Osoby mające trudności w poruszaniu się mogą zamówić bezpłatną usługę fryzjerską.
Pielęgnacja stóp dla seniorów	Osoby mające trudności w poruszaniu się mogą zamówić bezpłatną usługę pielęgnacji paznokci u stóp.
Opieka wytchnieniowa dla opiekunów seniorów	Krótkoterminowa usługa (kilka godzin) skierowana do opiekunów osób starszych, które ze względu na stan zdrowia wymagają permanentnej opieki.
Mycie okien dla seniorów	Osoby samotne mające trudności w poruszaniu się mogą zamówić bezpłatną usługę mycia okien.
Taksówka / transport dla seniora	Osoby mające trudności w poruszaniu się mogą zamówić bezpłatną usługę transportową w dogodnym dla siebie terminie np. by dojechać do
Złota rączka	Bezpłatne, drobne naprawy w domach seniorów – np. ciekący kran, zepsuta słupczka, przepalona żarówka w lampie, wywiercenie dziury w ścianie.
Teleopieka dla seniorów	Udostępnienie seniorom mieszkającym samotnie i zagrożonym załamaniem lub upadkiem urządzeń nadawczo-odbiorczych umożliwiających połączenie komórkowe z całodobowo czynnym telecentrum (możliwość wezwania pomocy zdalnie)
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	Bezpłatne wypożyczanie sprzętu niezbędnego do rehabilitacji seniorów.

Połowa badanych osób byłaby zainteresowana korzystaniem z „wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego” i „teleopieki dla seniorów” (50%), i podobnym zainteresowaniem cieszyły się również usługa „złota rączka” (48%), oraz „taksówka/ transport dla seniora”. 34% badanych wyraziło chęci o korzystania z „mycia okien dla seniorów”, oraz „opieki wytchnieniowej dla opiekunów seniorów”, oraz 31% chętnie skorzystałoby z „pielęgnacji stóp dla seniorów”. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się usługi „fryzjer dla seniorów”, „pudełko/ koperta dla życia” i „książka dla seniora”. Inne usługi jakie proponowali seniorzy to przede wszystkim pomoc w robieniu zakupów i gotowaniu obiadów. Usługi te znacznie poprawiłyby jakość życia osób starszych ze stale pogarszającym się stanem zdrowia, mogącym ograniczać ich codzienne funkcjonowanie.

Pytanie nr 5:

Proszę wskazać sfery kompetencji cyfrowych i zasobów internetowych których rozwijanie i poznawanie jest dla Pani/Pana najważniejsze:

Aktywność seniorów w sieci w ostatnich latach znacznie wzrosła. Niewątpliwie jednym z głównych czynników mających wpływ na to zjawisko była pandemia.

Najwięcej respondentów (aż 62%) zaznaczyło, że najważniejszą dla nich usługą świadczoną przez Internet jest e-zdrowie. W związku z licznymi problemami, z jakimi borykają się osoby starsze na tej płaszczyźnie niewątpliwie znaczącym udogodnieniem jest możliwość załatwiania spraw niewymagających bezpośredniego kontaktu z lekarzem (m.in. wystawianie recept, e-rejestracja) poprzez Internetowe konto Pacjenta na portalu www.pacjent.gov.pl. Drugą popularną wśród seniorów usługą jest e-administracja. Możliwość załatwiania niektórych spraw z domu to ułatwienie, które ogranicza konieczność stania w długich kolejkach w urzędach. Bankowość elektroniczną natomiast wybrała prawie połowa spośród badanych osób.

55% badanych pragnie rozwijać swoje kompetencje w zakresie komunikowania się przez Internet. W czasach renesansu tzw. globalnej wioski i częstych podróży zarówno służbowych, jak i urlopowych, jest to szczególnie ważne dla utrzymywania kontaktu z najbliższymi. Komunikatory internetowe pozwalają na ograniczenie poczucia samotności, a nawet na nawiązanie nowych znajomości. Z kolei umiejętność korzystania z poczty elektronicznej uważa za bardzo ważną 37% badanych seniorów.

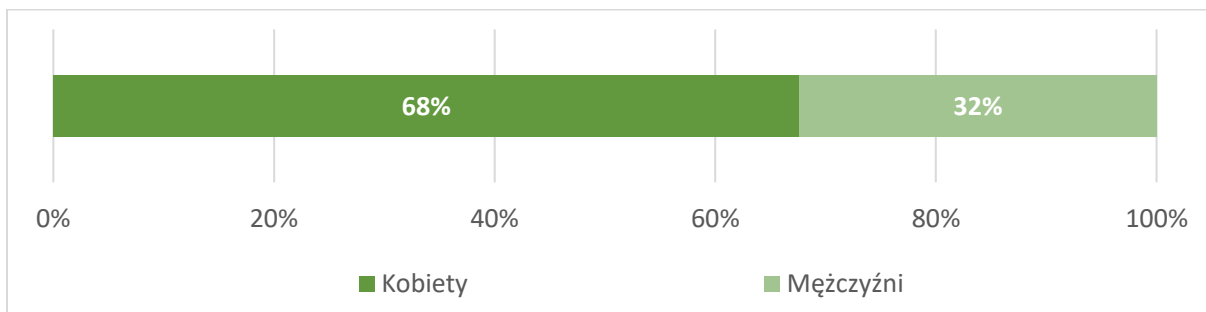
Zarówno korzystanie z mediów społecznościowych, jak i z e-zasobów kultury i rozrywki wybrało ok. 40% seniorów. Pokazuje to, że Internet stanowi dla nich nie tylko narzędzie do załatwiania najpotrzebniejszych spraw, ale również jest źródłem rozrywki. Portale takie jak Facebook czy Instagram, a także platformy streamingowe (Netflix, HBO Max) są coraz chętniej odwiedzane również przez osoby starsze, które czerpią z tego taką samą przyjemność jak młodsze pokolenia.

Najmniej liczną grupę stanowili respondenci, którzy wskazali jako kompetencję priorytetową korzystanie z portali randkowych (niecałe 20%). Jest to jednak wzrost o 3 punkty procentowe w stosunku do analogicznego badania w roku poprzednim, co pokazuje tendencję wzrostową w tym zakresie i daje nadzieję na większy rozwój zainteresowania tą formą poznawania miłości. Inne technologie informacyjne, których potrzebę poznania zauważają seniorzy to mapy internetowe (np. Google Maps) oraz nauka skutecznego korzystania z nich, a także kupowanie biletów na komunikację miejską i kolejową za pośrednictwem Internetu.

Otwartość na poznawanie technologii jest bardzo ważnym aspektem w życiu osób starszych. Ciągły rozwój i nauka nowych umiejętności ma duże znaczenie dla seniorów. Im więcej „treningu”, tym większa jest ich sprawność umysłowa, a co za tym idzie samodzielność i niezależność. Aby ich do tego zachęcić warto, aby samorzady tworzyły bądź kontynuowały obecne programy socjalne obejmujące różne kursy nowych kompetencji dla seniorów.

Pytanie nr 6:

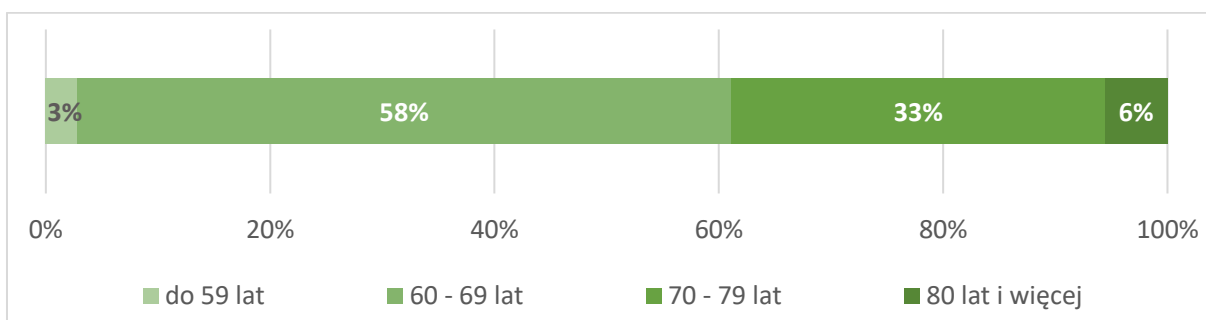
Płeć (metryczka)

Zdecydowaną większość uczestników badania stanowiły kobiety (68%). Mężczyźni natomiast stanowili 32% grupy respondentów. Struktura płci koreluje z występującą w tej grupie wiekowej dysproporcją liczebną. Różnice są jednak tak duże, że należy wyciągnąć wniosek o dużo wyższej aktywności społecznej kobiet-senioerek.

Pytanie nr 7:

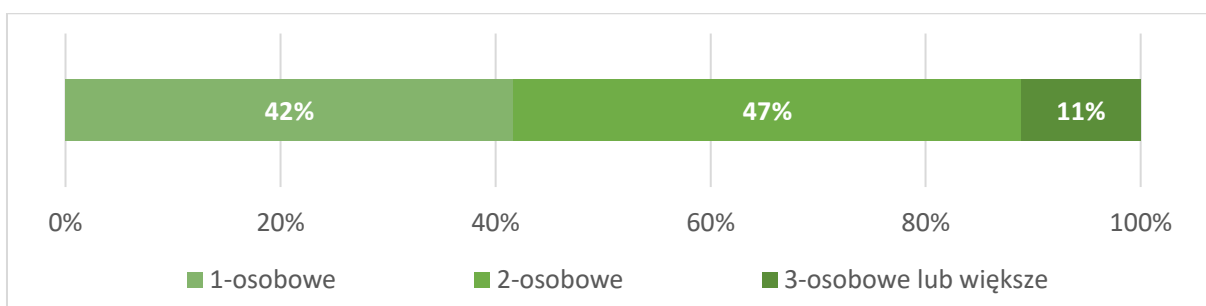
Wiek (metryczka)

Analiza struktury wieku respondentów skłania do skojarzenia z typowym rozkładem normalnym. Ponad połowa respondentów to osoby w wieku 60-69 lat (58%). Najmniej liczną grupą były osoby poniżej 59 r.ż. (3%). Malejąca wraz ze wzrostem wieku liczba uczestników wiązać się może z mniejszą liczebnością grupy, stanem zdrowia seniorów i poziomem ich aktywności społecznej.

Pytanie nr 8:

Gospodarstwo domowe zamieszkania (metryczka)

Wyniki badania w zakresie pytania związanego z wielkością gospodarstwa domowego zamieszkania są bardzo interesujące. Największą grupę respondentów stanowią osoby mieszkające w gospodarstwach 2-osobowych (prawie 50%). Niewiele mniejszy odsetek stanowią seniorzy żyjący samotnie- 42%. Gospodarstwa domowe 3-osobowe lub większe są w zdecydowanej mniejszości, jest ich zaledwie 11%.

Powyższe wyniki dobrze przedstawiają problem, z którym boryka się polskie społeczeństwo, a jakim jest samotność osób starszych. Często seniorzy zostają pozostawieni przez swoje dzieci i rodziny, które w pędzie życia i często pogoni za karierą zapominają o swoich rodzicach czy dziadkach. Osoby te, żyjące we dwójkę bądź często samotnie napotykają w swoim codziennym życiu wiele przeszkód spowodowanych ograniczonymi możliwościami ruchowymi czy umysłowymi, które utrudniają lub nawet uniemożliwiają im normalne funkcjonowanie. Prozaiczne czynności takie jak kąpiel czy wyjście do sklepu stają się ogromnym wyzwaniem. Dlatego też bardzo ważne jest wspólne działanie społeczeństwa i instytucji publicznych w tej sprawie. Wspólnie należy zadbać o dobrobyt i godne warunki do życia seniorów. Tworzenie miejsc publicznych o ułatwionym dostępie dla osób z ograniczeniami ruchowymi czy inicjatyw społecznych mających na celu integrację seniorów (spotkania w świetlicach, domach kultury, wieczorki zapoznawcze, siłownie „pod chmurką”) to przykłady tego, jak w prosty sposób zapewnić najstarszym poczucie przynależności i udziału w życiu społecznym. Jest to również świetna forma aktywizacji osób starszych, która przełoży się nie tylko na poprawę ich samopoczucia psychicznego ale również lepsze wyniki zdrowotne.

Broszura przygotowana w ramach projektu
„Działamy dla klimatu!”

Działamy! dla klimatu

Realizatorzy projektu:

POZnań*
metropolia

NorSensus
MEDIAFORUM

Iceland
Liechtenstein
Norway **Active
citizens fund**

Projekt finansowany przez
Islandię, Lichtenstein i Norwegię
z Funduszy EOG w ramach Programu
Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

www.konsultacje.metropoliapoznan.pl/eko